

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 10. lipnja 2025.

Analiza odluke

Mamić i drugi protiv Hrvatske
zahtjev br. 21714/22

čl. 6. Konvencije – pravo na nepristran sud
članak 35. stavak 3. točke (a) – zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva
članak 17. – zabrana zloupotrebe prava

Podnositelji zahtjeva pokušali iskoristiti sustav zaštite ljudskih prava na temelju Konvencije nakon neuspješnih napora da manipuliraju domaćim postupkom u svoju korist

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 29. kolovoza 2024. objavio je odluku o nedopuštenosti zahtjeva kojom je odbacio prigovore trojice podnositelja zahtjeva (prvi podnositelj Zoran Mamić, drugi podnositelj Zdravko Mamić i treći podnositelj Ivan Pernar) na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) i stavka 4. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija), zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva. Sudac izabran u ime Republike Hrvatske, Davor Derenčinović, izuzeo se iz postupanja u ovom predmetu na temelju pravila 28. Poslovnika Suda.

Prvi i drugi podnositelj zahtjeva su braća koja su bila na ključnim upravljačkim položajima u GNK Dinamu, a treći podnositelj zahtjeva je porezni inspektor. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK) protiv njih je pokrenuo istragu zbog sumnje da su počinili više kaznenih djela zlouporabe položaja i zlouporabe u gospodarskom poslovanju. Optužno vijeće Županijskog suda u Osijeku (dalje: ŽS Osijek) potvrdilo je optužnicu USKOK-a koju je potpisao zamjenik ravnateljice USKOK-a, a predmet je raspoređen u rad sucu D. K.-u kao predsjedniku raspravnog vijeća. Raspravno vijeće ŽS Osijek, proglasio je podnositelje zahtjeva krivima za kaznena djela (poticanja) zlouporabe položaja i ovlasti te zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju (i pomaganja u toj zlouporabi). Dva dana prije izricanja navedene presude, drugi podnositelj zahtjeva održao je konferenciju za medije na kojoj je predstavio lažne SMS poruke visokopozicioniranih pravosudnih dužnosnika kao dokaz da je kazneni postupak protiv njega pokrenut s ciljem da mu se osobno naudi. Domaći sudovi su kasnije utvrdili da su poruke lažne te su ih koristili kao temelj za osuđujuću presudu protiv V.-a i C.-a u drugom predmetu koju su mediji prozvali „afera SMS“. Dan nakon konferencije za medije, odnosno dan prije izricanja presude ŽS Osijek, drugi podnositelj zahtjeva napustio je Hrvatsku i pobjegao u Bosnu i Hercegovinu. U žalbenom postupku, Vrhovni sud je održao sjednicu u odsutnosti trojice podnositelja zahtjeva koji nisu pristupili iako su bili uredno pozvani. U odnosu na drugog podnositelja, Vrhovni sud je smatrao da nije bilo opravdano prihvatiti njegov prijedlog da na sjednici žalbenog vijeća sudjeluje na daljinu iz zemlje u koju je pobjegao kako bi izbjegao provođenje zakonitih odluka hrvatskih sudova. Vrhovni sud je ukinuo dio presude raspravnog suda u odnosu na prvog i trećeg podnositelja zahtjeva i u tom dijelu vratio predmet raspravnom sudu na ponovno suđenje dok je u preostalom dijelu presudu potvrdio. Podnositelji zahtjeva su podnijeli ustavne tužbe protiv odluke Vrhovnog suda koje je Ustavni sud proglasio nedopuštenima (treći podnositelj), odnosno

odbacio (prvi i drugi podnositelj). U svojim ustavnim tužbama, prvi i drugi podnositelj zahtjeva prigovorili su da im nije sudio nepristran sud, dok treći podnositelj nije iznio takav prigovor. U odnosu na prigovor prvog i drugog podnositelja da je optužbe protiv njih podnio neovlašteni tužitelj (zamjenik ravnateljice USKOK-a), Ustavni sud je istaknuo da je to pitanje tumačenja Zakona o USKOK-u koje je u nadležnosti sudova, osobito Vrhovnog suda koji je već dao iscrpno objašnjenje svojeg stajališta o tom pitanju u skladu sa svojom utvrđenom sudskom praksom koje ni po čemu nije bilo proizvoljno. Gotovo 3 godine nakon izricanja prvostupanjske presude, drugi podnositelj zahtjeva održao je konferenciju za medije u Bosni i Hercegovini i javno izjavio da je davao mito sucima ŽS Osijek te da je njegov brat, prvi podnositelj, sudjelovao u nekima od tih radnji. Prvi podnositelj zahtjeva je u međuvremenu također napustio Hrvatsku te su se on i drugi podnositelj zahtjeva u trenutku donošenja odluke Europskog suda nalazili u Bosni i Hercegovini.

Pred Europskim sudom podnositelji zahtjeva su tvrdili da im je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije jer je predsjednik raspravnog vijeća D. K. imao neprikladan odnos s drugim podnositeljem zahtjeva, primao je od njega novac i poklone i često je prisustvovao utakmicama GNK Dinamo kao VIP gost. Prvi i drugi podnositelj zahtjeva još su prigovorili da je kazneni postupak protiv njih pokrenuo neovlašteni tužitelj, a drugi podnositelj zahtjeva prigovorio je i zbog svoje odsutnosti sa rasprava i sjednice žalbenog vijeća te zbog povrede prava na presumpciju nevinosti.

Europski sud je zaključio da su sva tri podnositelja zlorabila svoje pravo na podnošenje zahtjeva.

Sukladno općim načelima utvrđenim sudskom praksom Europskog suda, odbacivanje zahtjeva zbog zlorabe prava na podnošenje zahtjeva na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije provodi se samo iznimno, a pojam „zlorabe” mora se tumačiti kao štetno ostvarivanje prava od strane nositelja tog prava u druge svrhe od onih za koje je namijenjeno ([Petrović protiv Srbije](#) (odl.), br. 56551/11 i deset drugih zahtjeva, 18. listopada 2011.).

Europski sud je dosada odbacivao zahtjeve zbog zlorabe prava u predmetima u kojima je podnositelj zahtjeva:

- i. svoj zahtjev svjesno temeljio na neistinitim činjenicama ([Varbanov protiv Bugarske](#), br. 31365/96, stavak 36.);
- ii. se posebno neugodno, uvredljivo, prijeteće ili provokativno izražavao u komunikaciji s Europskim sudom ([Řehák protiv Češke Republike](#) (odl.), br. 67208/01);
- iii. namjerno prekršio povjerljivost pregovora o postizanju prijateljskog rješenja ([Deceuninck protiv Francuske](#) (odl.), br. 47447/08, 13. prosinca 2011.);
- iv. opetovano slao trivijalne i očigledno neosnovane zahtjeve slične zahtjevima koje je prethodno podnio, a koji su proglašeni nedopuštenima ([Anibal Vieira & Filhos LDA i Maria Rosa Ferreira da Costa LDA protiv Portugala](#) (odl.), br. 980/12 i 28385/12, 13. studenoga 2012.).

Međutim, Europski sud je istaknuo da pojam zlorabe prava na podnošenje zahtjeva nije ograničen na gore navedene četiri situacije, već se može primijeniti i na druge situacije. Drugim riječima, svako ponašanje podnositelja koje je očigledno protivno svrsi prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva kako je predviđeno Konvencijom i koje sprječava pravilno funkcioniranje Europskog suda ili pravilno vođenje postupka pred njim predstavlja zlorabu prava na podnošenje zahtjeva ([Koch protiv Poljske](#) (odl.), br. 15005/11, 7. ožujka 2017.).

Zloupotreba domaćih pravnih sredstava i ponašanje podnositelja pred nacionalnim tijelima su relevantni čimbenici pri ocjeni toga treba li zahtjev smatrati zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva ([Ferrara i drugi protiv Italije](#) (odl.) br. 2394/22 i 18 drugih zahtjeva, stavak 43., 16. svibnja 2023.). Da bi se ponašanje smatralo zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva, ono mora biti namjerno, a ta namjera mora biti utvrđena s dovoljnom sigurnošću ([Gross protiv Švicarske](#) [VV], br. 67810/10, stavak 28., ECHR 2014).

U odnosu na trećeg podnositelja, Europski sud je smatrao očitim da je on dostavio izmijenjen primjerak ustavne tužbe kako bi se pretvarao da je otvorio pitanje nepristranog suda pred Ustavnim sudom, koji to pitanje nije ispitao. Naime, preslika ustavne tužbe koju je treći podnositelj zahtjeva dostavio u prilog svom zahtjevu Europskom sudu, sadržavala je prigovor da raspravni sud nije bio nepristran jer je drugi podnositelj dao mito sucima. Međutim, zastupnica RH pred Europskim sudom je od Ustavnog suda zatražila i dobila informaciju da ustavna tužba trećeg podnositelja zahtjeva zapravo nije sadržavala prigovor o nedostatku nepristranosti raspravnog suda ni izričito, niti u biti. Na taj način treći podnositelj je pokušao prevariti Europski sud iznoseći iskrivljenu sliku najozbiljnijeg dijela svojeg zahtjeva.

U pogledu zahtjeva prvog i drugog podnositelja, Europski sud je istaknuo da su oni svoj prigovor o povredi prava na nepristran sud u biti temeljili na vlastitim djelima, koja su u srži bila usmjerena na uništavanje upravo tog prava. Naime, iako se od sudaca očekuje ponašanje kojim će očuvati integritet pravosuđa ([Škrli protiv Hrvatske](#), br. 32953/13, stavak 43., 11. srpnja 2019.) i iako je očito da je sudac D. K. trebao zatražiti izuzeće iz postupka zbog svog odnosa s drugim podnositeljem (od kojeg je prihvatio sat, primio novac, družio s njim i članovima njegove obitelji tijekom suđenja...), Europski sud nije mogao zanemariti činjenicu da su se prvi i drugi podnositelj svojevoljno dogovorili sa sucima, davali im novac i poklone te im plaćali putovanja i večere. Podnositelji su objavili informacije o tome tek nakon što je osuđujuća presuda protiv njih postala pravomoćna, a svi drugi pokušaji manipuliranja postupkom u njihovu korist ostali neuspješni.

S tim u vezi, Europski sud je uzeo u obzir i utvrđenja domaćih sudova u „ aferi SMS” o tome da je izrađena lažna korespondencija između visokopozicioniranih pravosudnih dužnosnika kako bi podnositelji pokušali dokazati da su bili žrtve nepoštenog suđenja. Ne samo da je drugi podnositelj upotrijebio tu korespondenciju kako bi pokušao ponovno otvoriti glavnu raspravu, već je i nakon izricanja presude raspravnog suda izrađena daljnja lažna korespondencija koja je ostavljala dojam da je glavni državni odvjetnik imao utjecaj na suce Vrhovnog suda koji su trebali odlučiti o predmetu podnositelja zahtjeva u žalbenom postupku. Europski sud je zaključio da te okolnosti pokazuju u kojoj se mjeri pokušavalo ometati pravosudni sustav u korist podnositelja zahtjeva te ih je morao uzeti u obzir.

Prvi i drugi podnositelj zahtjeva pokušali su stvoriti „win-win“ situaciju – ili bi davanje mita sucima išlo u njihovu korist i optužbe protiv njih bile bi odbačene ili bi prigovorili zbog nedostatka nepristranog suda i ostvarili utvrđenje povrede Konvencije i posljedično obnovu kaznenog postupka. Europski sud je istaknuo da ne može dopustiti takvo ponašanje stranaka jer bi to omogućilo manipuliranje i ozbiljno ometanje pravosudnog sustava. Očito je da su prvi i drugi podnositelj zahtjeva, nakon što su svi njihovi naponi da manipuliraju domaćim postupkom u svoju korist bili neuspješni, namjeravali iskoristiti sustav zaštite ljudskih prava na temelju Konvencije i ostvariti korist iz vlastite zloupotrebe na domaćoj razini. S obzirom na svrhu članka 17. Konvencije¹ Europski sud je utvrdio da je ponašanje podnositelja zahtjeva u vezi s

¹ Članak 17. Konvencije glasi kako slijedi:

njihovim pravom da im sudi nepristran sud bilo očigledno protivno svrsi prava na podnošenje zahtjeva kako je predviđeno Konvencijom i spriječilo je pravilno djelovanje zaštitnih mehanizama uspostavljenih Konvencijom.

U odnosu na druge prigovore, Europski sud je zaključio da je ponašanje podnositelja, koje je bilo usmjereno na manipuliranje pravosudnim sustavom, ozbiljno ometanje pravosudnog sustava i iskorištavanje sustava zaštite ljudskih prava na temelju Konvencije, utjecalo na dopuštenost njihovih cjelokupnih zahtjeva, stoga je i te zahtjeve odbacio zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva, u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da su zahtjevi u cijelosti nedopušteni.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2025. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ništa se u ovoj Konvenciji ne može tumačiti kao da uključuje za bilo koju državu, skupinu ili pojedinca neko pravo da se upusti u neku djelatnost ili da izvrši neki čin koji bi smjerali na uništenje prava ili sloboda priznatih u ovoj Konvenciji ili na njihovo ograničenje u većoj mjeri nego što se u njoj predviđa